

TÁROGATÓ.

Vegyes tartalmu lap,

a gazdasági egyesület, vidéki- és városi nőegylet, s a Szamos-Tisza hát közlönye.

<p>Megjelenik: Hetenként egyszer kedden.</p> <p>Szerkesztői iroda: Váruta 55-ik szám első emelet.</p> <p>Kiadó-hivatal hová a hirdetések és előfizetési pénzek utasítandók: templom-utca 548 sz.</p>	<p>Előfizetési feltételek: Helyben egészévre 4 ft. félévre 2 ft. negyedévre 1 ft. Vidékre postán, egészévre 4 ft. 50 kr., félévre 2 ft. 25 kr., negyedévre 1 ft. 13 kr. Egyes szám ára: 10 ujkr.</p> <p>Zombori Gedő felelős szerkesztő.</p>	<p>Hirdetések ára: három hasábos petitsor egyszeri hirdetésnek csak 5 kr. kétszerinél 4 kr. háromszorinál 3 kr. Bélyegdíj minden beigtatásért 30 kr. A nyilttérben a háromhasábos petitsor beigtatási díja 20 kr.</p> <p>Kiadó Kovács Márton.</p>
---	--	---

KÉRELEM

Azon t. honfiakat és hon leányokat, kik a „Kölcsey szobor”-ra aláírási íveket el fogadni szíveskedtek, öszinte tisztelettel kérem: íveket — betöltve vagy betöltetlenül, mielőbb alulírtokhoz beküldeni szíveskedjenek hogy a szoborbizottmány a nagy célhoz határozott lépéseket tehesse.

Tisztelettel **Gyene Károly.**

Szatmár, május 18. 1863.

A SZATMÁRI HASZONBÉRLETI EGYLET.

Nyomasztó helyzetünk súlyát naponta jobban érezzük, e kívül a természeti csapások is sűrűn látogatják gazdaszatunkat, s a kényelemkedvelő, s ily küzdelmekbe hamar belefáradó magyar természetünk keresi az alkalmat, hogy birtokát bérbe adva nyugalmasabb városi életet kezdjen birtoka hasznóbérletéből. Az elkedvetlenül gazda vagy nem hagyja el birtokát, mert alkalmas kézbe nem adhatja s ekkor az ő kezén, vagy odaadja s ekkor a más kezén pusztul a jószág. Vegyük a dolgot másikkoldalán is. Más megyében lakó birtokosoknak is szép jószágai vannak megyénk különböző pont-

jain, s a távollevő birtokos birtokát oda adja annak ki kéri; mert kénytelen. Mind a két helyzet a hasznóbérleti társulat alakítására utal. Ezért a nemes keblű Bárnak ez indítványát szemben Kende Lajos nézetével, a „mostani körülmények” között is, nem csak célszerűnek, de valóban életszükségnek látom. A nagy Széchenyi bomlott ügyeink rendezésére mindenkitől nemzeti érzetet, tetterőt és társulati szellemet követelt. E követelés hozánk ér le. Ronesolt viszonyainkon mindenütt a társulatok segíthetnek. Az sem igaz, hogy a birtok most nem fizeti ki magát. Ez csak személynkre igaz, mert fényesebb, zajosabb háztartásunk felemészté nem csak azt, mely az egyszerűbb hasznóbérletnek nyereség lenne, de azt is mit befektettünk. Gazdatisztet tartunk? Ki nem tudja, hogy ez sokszor annyi mint: a jószág zsirját nem a zsidónak, hanem a magyar jószágkezelőnek adni.*) Láttam azt és látom most is, hogy nemesak a zsidó hasznóbérlet, de még az ügyes magyar bérlő is kikapja fáradsága, pénze percentjét; de tagadom hogy a zsidó bérlő deficitben maradna. A haszn-

E nézetet nem osztjuk; a gazdatisztet között számíthatlan sokat ismerünk rendíthetlen hű és egyenes jellemeket. Aztán az ellenörködés és pontos számoldtatás gátolja a könnyű kezűeket is.
Szerk.

bérleti társulat nem csak a pusztulást ellenőrizhetné; de még megválaszthatná a jellemeket is, melyek kezébe a birtokot teszi. E kívül e jövedelemszűk világban a társulat megbizottjainak kis osztalékot, s tün kenyeret, adhatnánk azon százalékokból melyeket a társulat fogna venni.

Igaz hogy pénzünk nincs; de a társulat megalakultával biztosabban lenne. A megalakulásra pedig pénz nem kell! Azért én Búró Vécsey József indítványát célszerűnek tartván ajánlom, óhajtom annak elfogadását s kérem, hogy e kérdéshez többen is szóljanak, hogy így az eszme életet nyerjen.

Szilágysági.

KORSZERŰ INDITVÁNY*).

Patóháza május 4-ik. 1863.

Ismét száraz esztendő, ismét gyakori tűzveszély! a harangok rémes zúgása ismét gyakori, — az egyesek elővigyázata nem elég, — a tisztviselőknak ébren kell lenni; — az az — ne hogy félre értessem, — a tisztviselőknak elővigyázati rendszabályokat kell tenni. Nem elég azt mondani: „intézkedés történt már a múlt évben”; a mi népünk hamar felejt, — ennek a legüdvösebb rendszabályt is koronként ismételve tudomására

*) Melyet kérjük, hogy az illetők ne csak olvassanak, de foganatosítsanak is.
Szerk.

TÁRCA.

Miről daloljon most a költő!... *)

Miről daloljon most a költő, —
Holott a kor meddő sívár!..
Koporsó lón az eszmébölcső,
Kelő élet: — rideg halál!
S a szent halott hogy sirba szállott,
Könyűnk mind utána sírva...
Fájdalmunknak nem maradt írja,
Nem a jövőről semmi zálog!

Keblünkön, mint lidére nyomása,
Egy néma átok nehezül,
Mint kinek a sír meg van ásva,
És néz belé hitetlenül.
Óhajtunk e kinban nem élni,
S remegtet a halálnak képe...
Hitünk, bizalmunk szertétépve,
S úgy szeretnénk még is remélni!

Örömrre nyilhat e még ajka,
Kit sorsa földporig vere?
S keblét talán panaszra hajtja
Panasszal a lég is tele!..

*) E költeményt szerény figyelemzetésül óhajtám közleni azok számára, kik jelen versirodalmunk bágyadsága, színtelensége ellen panaszolván, e hibát egyedül íróinknak róvják fel bűnű; a kort pedig, melyben élünk, s melynek egyéb hibái közt szembe-tűnőleg nyilatkozik a tulsulyra vergődött anyagi irány is, — enyhítő okul betudni elfelejtik. I. B.

Nem párján sir itt a madárka,
Nem harmattól reszket a fűszál,
Le a felhő nem terhétől száll?
Mind ez csak sorsunknak átka!..

És zengne még is a bú ének,
A fényről, mely leldozott,
De kik reá fátvölt vetének,
Jól tudják, hogy csak tetszhalott;
S miként pihenni vágyó dajka,
Ha elaludt a pajkos gyermek:
Minden hangra híven figyelnek,
S jaj, ki az alvót fölzavarta!..

Miről daloljon most a költő!
Barátságáról, szerelemről?
Von-e dal, azt életre költő,
Mi hírből él a mult feől?
Holott szemed fásulva látja
Dámont s a hű barátot vele;
S a sziklát, melyet fölshentele
Saphó tengerbe zuhanása.

Ki hozza vissza, hajh! ki hozza,
A kort, hol éltén ves halált,
Hogy a pallóstól feloldozza
Barátját az igaz barát...
Hol a leány egyért eped s ég.
S ha benne megtörött bizalma,
Egész világ meg van rá halva,
S szerelmében szétépi szívet?..

Ah! e kornak önzés erénye,
S a multat csak kineveti.
Bírvágy az ifjú eleménye,
S a lány önmagát szereti.
Együtt a szív csak ottan lángol,
Csak ottan ég, — hol egy az erdek.
Szívet csak késpzépért cserélnek...
Zsibvásár lón a szép világból!..

Meddig tart e kor vajúdása,
Ki mondja, hajh! ki mondja meg?
S föltámadás, vagy szöbomlásra,
Sínlődik-e a nagy beteg?...
— Zengd a reményt daloknak húrja:
Sötét éjből hajnalfény támad...
Kiküzdí majd kínját e század,
Es fölvirul az élet ujra!..

Ilyés Bálint.

A KITÖMÖTT EB.

Beszély.

— Pest zajlik, jöjj velünk a város ligetbe, szólta M...y barátom, szép alkony vansvelünk lesz a kis Sz. Gézáné, a csinos vámhivatalnokné, kí az én nőmtől kedves Corneliámtól elválhatatlan.

— Inkább kedves nőd és magad vagy a vonzerő mely az erdőporos fái közé visz; mert az említett hölgy előttem ismeretlen.

— S te nem ismered?! Ez bámulatos, ma Pesten kívüled mindenki tudja a tömött eb történetét.

— Mond el kérlek, hogy én is tudjam, s így egy se legyen,

— Szívesen ha Frici pincér ez asztalt tele rakja.

Frici elvégzé teendőjét s barátom így kezdé.

Az öreg Márton kapus ótt feküdt a

kell juttatni, kötelessége kell tenni; mivel természetben fekszik e népnek a tespedés, a régi semmit nem tevéshez való szerencsétlen ragaszkodás, a mi legkisebb terhelhetéssel jár, legyen az bár minő üdvös, — ha szinte kezdetben részvétellel találkozik is, épen úgy megkívánja az időszakonkénti ébresztő figyelmektől, mint a fonnyadni indult plánta az üdítő nedvet.

Április 28-án este Aranyos Megyesen, ma pedig Patóházán volt tüzeset, az előtt Sárközön, s mindenütt gondatlanságból, — kivált Patóházán vétkes gondatlanságból származott. Az ilyen eseteket meg kellene szigorúan vizsgálni, s a gondatlanokat fokozatosan büntetni, — mert a példa hat, s a népet, mely a veszély elmúltával ismét előbbi szokott gondatlanságába esik vissza — példák által kell oktatni, — vigyázóvá, s gondossá tenni. Nem elég az, hogy a gondatlan kárt vallott, s ez által gondatlanságát meglakolt; egynek gondatlansága százakat juttat végső nyomorra, százaknak okoz kipótóhatalan kárt, s bár látja a nép a gondatlant magát is anyagi nyomorba süllyedve, és nem képes könyört érezni iránta, de azért maga a példán nem okul, s aki má kártozta, s elítélte a gondatlant, — hólnap maga is gondatlan lesz. Büntetni kell a gondatlanságot, a hol lehet pénz bírására, a gondatlanság fokozatához mérve, — s a pénz fordítások tűzoltó eszközök be szerzésére, így míg egyfelől a példa jótekonnyan fog hatni, addig más felől a büntetés pénz üdvös célokra fordítván, a népnek magának használ.

Főleg megérdemli a figyelmet a tűzrendőri szabályok között az építkezésre való felvigyázat, és ellen őrködés. Az épületek száma a falokon feltűnőleg szaporodik, a nélkül hogy a tűz elleni biztonságra, s e tekintetből a szükséges távolságra, avagy az anyagokra, melyekből építkeznek legkisebb figyelmet fordítanak az építkezők. Ha valaki évek előtt ismeretes faluban most jelenik meg, alig képes a helyiségre rá ismerni, annyira meg változtatta a sűrű csoportos épületek kinézése s helyzete; a hol akkor egy ház állt fenn a szükséges épületekkel, ott most három, négy ház áll a mind egyikhez szükséges épületekkel; némelyik telek ügybe van építve szalmás épületekkel, hogy szabad tér alig maradt, érez az érzést éri, s egy szerencsétlen eset, nem csak valamenyit menthetlenül el hamvasztja, de az egész községet vég veszélybe dobjhat; mert ilyen helyeken a tűz emberit erő nem is oltathat, a mind inkább több táperőt nyelő elem — kivált e csak nem folytonosan dühöngő szélvész időkben — az egész községet hamuvá teheti.

E panasz leginkább az urbéres osztályt illeti. — 1848 előtt az urbéres telkeken a földesúr tudta, és engedelmé nélkül nem volt szabad építkezni, 1848 óta e tekintetben az ellen őrködés, és felvigyázat joga és kötelessége a tisztviselőket illeti. Miért van még is az, hogy az épületek csak nem egymás hátra emelgetnek, a közbátorság rovására, és kárára. Az osztály rendszer alatt, ha valaki építkezni akart, be kellett azt jelenteni, s azzal engedélyt kellett előbb nyernie; és ez üdvös rendszabály volt. — Nem mondom, hogy arra hivatkozunk, a mit nem országgyűlés szentesített; de fogadjuk el a jó eszmét akárkitől, s mitékedjünk ahhoz képest a szükség esetén magunk, mert nem várhatjuk be mindenre nézve a kifogás alá nem eshető formás intézkedéseket; az az miután nincsennek gyűléseink a hol az

egyetem, törvényt pótlólag rendelkezessék, inékedjenek a tisztviselők. Adják ki e tekintetben a községi bírának a szükséges rendeleteket, ne engedjék meg a külömbeni keskeny telkek eldarabolását, s beépítését, szükség esetében tartanak a helyszínen szemlét, s a köző, a közbátorság tekintetéből az engedélyezésekben ne legyenek bőkezűek. Van nekünk törvényünk, mely az urbéri telkek eldarabolását tilalmazza; csak alkalmazni kell azt, — s a hol az illetők a törvény kijátszásával, mellözve a hivatal, magok között ilyen törvénytelenül osztottak meg, meg kell semmisíteni az osztályt, fenn kell tartani a törvény erejét, s a cél el lesz érve.

Tóth János.

A szatmármegyei fiók gazdasági egyesület 1863. április 29-én Szatmárt gróf Degenfeld-Pál ónagysága elnökölete alatt tartott közgyűlésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Szerdahelyi Pál, báró Vécsey Miklós, gróf Degenfeld Béla, id. Mándy Péter, Nagy Ignác, Gyene Károly, Nagy Károly, Szeőke Károly, Kovács Edvárd, Boros Pál, Peley József, Bösözmenyi Elek, Madarasi János, Sánta Imre és többen.

I.

Az elnök ó Nagysága lelkéből örülne, ha e gyűlés megnyitását az egyesület egyévi működése és hatása fennves eredményeiről szóló jelentéstétel mellett tehetné; de a kezdet nehézségein kívül a környező viszonyok is, melyekre elég csak utalni, oly természetűek voltak, hogy az egyesület tagjainak hathatós tevékenységét nem kis mértékben meg zűbasztották, s a szemlehetőbb siker eszközését gátolták. Mind a mellett is a lefolyt évre némi nyugodtsággal tekinthetünk vissza, ha a mostoha idők dacára kivívott eredményt azon biztató tapasztalás figyelembe vételével szemléljük, mely szerint kisebb egyesületek által is igen nagy és fontos eredmények hoztak létre, ha működésükben határozottság, kitartás és lankadatlan buzgalom vezérelte. Ez okból teljes reménnyel néz az egyesület jövője elébe s meg van győződve, hogy az egyesület tagjainak gyakoribb érintkezése előbb utóbb oly üdvös eszmecséret szül, mely gyakorlati siker által fog megkoronáztatni s az óhajlva várt gyümölcsöket bizonyosan meg fogja teremni.

A közgyűlés élénk helyesléssel találkozó elnöki nyilatkozattal a gyűlés megnyitott.

II.

Előadtván, hogy az egyesület életének már első évében mutatkozó öröndetes jelenségeit kiválólag elnöki buzgalomának és lelkesítő munkásságának köszönheti.

A gyűlés egyhangú éjlenekben tört ki s elnökeinek hálás elismerését jegyzőkönyvileg is kifejezni kívánta.

III.

Az alapszabályok IV. fejezete 6-ik pontja értel-

mében az igazgató választmányuk 1863 február 18-án és April 22-én Szatmáron tartott és szabályszerűleg hitelesített jegyzőkönyvei a közgyűlés elébe terjesztvén felolvastattak:

Helyeseltetve tudomásul vétetett s ennek folytán következő határozatok hozattak:

1. Farkas Antal ideiglenesen felvett jegyző rendes jegyzővé elválasztatik, 200 forint évi tiszteletdíj részére működése kezdetétől folyóvá tétetik; tovább az elnökség felhatalmaztatik, hogy az irodai szükségletet utalványozza s egy szekrényt készíttessen az egylet iratainak meg őrizésére.

2. Bösözmenyi Elek úr jelentvén, hogy a szatmári vasút ügyében keletkezett társulati iratoknak egy része nála van, utasítottat azoknak a gazdasági egylet levéltárába átadására.

3. Toka Sámuel úr a borászati, Valkovszky János úr a kertészeti szakosztályba az igazgató választmány javallata nyomán elválasztattak.

4. Lázári Nagy Károly ideiglenes pénztárnok úr rendes pénztárnokká megválasztott az igazgató választmány ajánlata szerint.

5. Az idei kiállításra nézve kimondattott, hogy az általános és az igazgató választmány ajánlatához képest Nagy Károlyban legyen, s a kivétel nagy méltóságú elnökönek külön felkérése mellett, az igazgató választmányra bízottat.

6. A pénztár megvizsgálására kiküldöttek jelentése nyomán Gyene Károly úr volt pénztárnok felmentetett, számadása levéltárba tétetni rendeltetett.

IV.

Az igazgató választmány gyűléséből a pénztár átadásával megbízott küldöttség jelentést tévén:

Kedves tudomásul vétetett s a jelentés jegyzőkönyvbe iktatása határozottat eképpen: 1863 év április 22-ikén a szatmármegyei gazdasági pénztár átvételére lévén alóírtak kiküldve, azt tek. Gyene Károly úrtól átvéven Nagy Károly ideiglenes pénztárnoknak e szerint adtuk által:

- 1-ör 15 darab aranyat.
 - 2-ör 25 darab kétförintos tallért.
 - 5-ör Kézpénzben előbb - - - 45 ft. 87 kr.
 - 4-er Utalványozott nyugtáknak a) 5 ft. 44 kr.
 - 3-ör Utalványozott ismét b) - - 5 ft. 69 kr.
 - 5-ör Gróf Károlyi György ó nagy méltóságától 1862 és 1863 évre fizetett 40 ft. — —
 - 6-ör Gróf Károlyi Gyulától 1862 és 1863-ra - - - - - 10 ft. — —
 - 7-er Kricsfalusi 1862 évre fizetett 5 ft. — —
 - 8-ör Báró Vécsey Miklós 1862-re 3 ft. — —
- és így kész pénzben és utalványozott nyugtában összesen átadtunk - - - - - 115 ft. a. ért.
- Folytatólag átadtunk M. J. urnak 800 o. é. ftos kötelevet és ahoz csatolva D. B. által elfogadott 1050 fról szóló betáblázott váltót, ifjú V. A. Zs. és A. betáblázott kötelevet 561 fról o. é. természetben 50 db kétförintos tallért, B. A. betáblázott kötelevet 275 o. é. fról, melyek mind a fentebbi 800 o. é. ft kölcsön összeg biztosítására tétettek le.

Tovább átadtunk 59 darab alapítványi kölevelet ugyanannyi alapító tagáltal kiállítva. Átadtunk egy esomó nyomtatott nyugtát és köte-

terítón. Csak kettőt szeretett a kis ebet, mely kitömvé állott asztalán, s Mari t a jó kis lánykát, ki zokogva sir koporsójánál.

Nagy bátyját veszté, ki gyermekségének őrzé álmait, s szíve is elborult:

— Öt el kell takarítanom. Kiadom utolsó filléremet, melyet menyegzőnkre gyűjtöttem! Soká, soká, talán örökre gátolva van boldogságunk!

A kis hölgy zokogásába léptek zaja hallszott. Izletes öltözetű ifjú úr lépett az igénytelen szobába.

— Mari, szólt elég szívélylyel, ön sokat vesztett, az öreg Márton helyét már holnap más foglalja el; önnek a világon senkije; de én mindenért kárpótlom, csak egy csókot, csak egy percet adjon nekem.

— Uram, szólt bántottan a hölgy, e palota öné, pár peremulva nyomorultan árván fogom elhagyni; de elviszem legnagyobb kincsemet becsületesemet, melynek árán életboldogságot fogok venni. Távozzék uram, keressen nemtelen érdekének tárgyat ott hol az erénynek nincs ára!

Igy szólt a lány szemében az erény ama fonségével, lángjával, mely parancsol a szenvedélynek, ugy hogy lebűvölten szégyennel omlik lábaihoz az éhes vad, s a megszegyentült háziúr égő arccal csókolta meg a szép hölgy kezét.

— Köszönöm Mari, köszönöm ezt. Kergetőztem gyönyör után, s elvesztém szí-

vemet; ön vissza adta bizalmamat a hölgy világban. Érzem szívem nemestül, benne szebb magasztosabb vágyak kelnek. Ah Mari legyen ön nőm Isten és ember előtt.

A hölgy a szeretet és szánalom egy sajátos mosolyával nézett az ifjúra, megfogta kezét.

Annyi vigasztaló, oly megragadó volt e kőznuyjtásban.

— E vagyom e fény minden tiéd Marim, csak szerelmet boldogságot kérek.

— Nem lehet, suttogá a hölgy, én már mást szeretek, s övé leszek ki szegény, de szíve érzelemmel érinnyel gazdag, s ki boldoggá tenni fog. Jó és bal sorsában osztom, letörlöm homlokáról a gondokat és édesebb öröm lesz ez, mint az a fény melynek minden sugara azt mondaná: ezt kegyből bírod!

— Igaza van Mari. Ez a boldogság, melytől mi gazdagok megfosztatánk. Feledni fogok, bár érzem, hogy alatta keblem sajogni fog. Most engedje Mari, felajánlanom önnek és kedvesének házam bár melyik osztályát, mennyegzőjüket és a temetést erszényem fogja hordozni. Ön szívemet tette gazdaggá, én önöket fogom.

— Köszönöm uram! Nagy bátyám temetését, kiállja az a kis öszveg melyet menyegzőnkre gyűjtöttünk. Azután újból dolgozunk, az úr megsegít, s Gejzám szerelme boldoggá tesz.

— Arra esküszöm! szólalt meg mögötte egy szívélyes hang, s az érkezett — szép szőke ifjú — csókot lehelt a hölgy tiszta márvány homlokára.

— Legyen ön barátom, szólt az ifjú s kezét szorított a házi urral, boldogságunk szívért meggyógyítja s vágyakat, igényeket kelt melyek boldogságot teremnek önnek is. Látogassoonk meg távol város részben kis házkönban.

Egy néma pillantás, egy kézszorítás lett a felelet, s az ifjú távozott.

A hölgy kedvese karjaiba omolt. Minden oly csendes, oly halottias csak az asztalon álló eb lát-zott mosolyogva nézni világos üveg szemével.

Rádöbtek az öreg Mártonra az utolsó hantot is, a kis Mari s vőlegénye elzokogták a vesztés könnyeit, haza tértek, hogy a néhány bútor darabot elszállítsák az igénytelen kis szálásra, melyet sok salonnál a boldogság teend ragyogóbbá.

Már feltettek mindent; még csak a kitömvött eb állott az asztalon.

— Ezt el nem hagyjuk, kedvence volt a jó öregnek, szólt Gejza s fel akarta emelni.

— De minő nehéz! Gejza emelte...

— Nézz Marim, nézz, mi ez! Arany mindarany, vert arany és ez levél! Ah olvasd szemeim kápráznak.

Debreceen, 1865. april végén.

Tisztelt Szerkesztőség!

ezvény mintát. Visszaadott előttünk Gyene Károly úrnak a Petrócy Ferenc részéről számadásába 2 ft. 50 kr. helyett leírás hibából 3 ft-nak irt bevétel kiigazítását 2 ft. 50 kr. és így valósággal csak 142 ft. 50 kr. maradt Nagy Károly ideigl. pénztárnok úrnál. Előttünk és általunk id. Mándy Péter m. k. Szeőke Károly m. k. az átadásra kiküldött választmányi tagok előtt vétetett által. Farkas Antal m. k. ideigl. jegyző. Átvette a fentebbieket Nagy Károly ideigl. pénztárnok. Végre az eredeti átadási és átvételi okirat az egylet levéltárába tenni rendeltetett.

V.

Az egyleti tőkevagyon kezelésére rendelt osztály jelentése felolvasatván, s azon sajnós tudósítást foglalván magában, mely szerint a múlt évről 644 ft. 50 kr. évi díj van kinn fizetetlen az egyleti tagoknál s a pénztárnoki többszörös sürgetés és felhívás célhoz nem vezetett:

A közgyűlés megbízta Farkas Antal jegyzőt, mint ügyvédet, hogy a tartozásokat, nehogy valaki magát fel nem szólítással mentse, még egyszer hívja fel fizetésre s ha ennek sem lenne sikere, bíróság útján is vegye pe a kinn levő évdíjjakat.

VI.

A folyó évi részvények beszédési módjára nézve az egyleti tagoknak bizonyos kerületekbe osztása, s mindenik kerületben, a rendes pénztárnok által aláírandó nyugták kitöltése mellett eszközöndő beszédessel, egy egyleti tagnak megbízása indítványoztatván:

Men nyíben az alapszabályi rendszabályok a beszédre nézve a kívánt sikert meg nem hozták: az egyleti tőke vagyon kezelésére megbízott osztály ez indítvány érdemében okadatolt vélemény adásra és javaslat-tételre kérésükkel.

VII.

Szeőke Károly úrnak, mint az 1862 April 25-ki választmányi gyűlés által a részvénydíjjak és kötvények beszédésével megbízottak egyikének eljárásáról 6 darab melléklettel ellátott jelentése s lemondása felolvasatván:

Az egyleti tőke vagyon kezelésével megbízott szakosztályhoz utasított, megbízásától lemondása pedig, miután abban erélyesen és híven járt el, sajnós tudomásul vétetett.

VIII.

A borászati szakosztály véleményes jelentése a szőlőművelés és borászat körüli teendőkre nézve:

Az igazgató választmányhoz utasított. Ezzel a lemondás nagysága a jelen voltak szíves figyelmét, részvétét meg köszönvén a gyűlés befejeztetett.

jegyezte **Farkas Antal,**

A meghiteltetést elismeri:
Gróf **Dégenfeld Pál** alelnök
Gyene Károly választmányi tag.
Böszörményi Károly alapítótag.

Mari kezébe vevé.

A levél tartalma:

— „Tiszteletetek egymást, áldásom reátok, s ezer arany kereseménym nászajándok nektek. Nagybátyátok Márton.

A két szerető egymás kebelére borult.

— Gazdagok vagyunk, tördelék.

— És boldogok, sugá a szív...

* * *

— Csinos történet! szóltam, és mi lett a háziúrból?

Géjzának igaza volt. A boldog házasok felgyújták szívében a család élet iránti nemes vágyat, s most szép, hű és jó nővel időz a város ligetben, felelt barátom, s nejét megcsókolta.

Zotmár.

Mirtusz lombok.

X.

Minő szép is így az élet!
Kar a karban, ajk az ajkon,
S a mely annyit elbódított —
Szemed vágygally függ az arcon.

Halvány arcom felgyül tőle...
Ne bánd, hogy mégis merengek;
Boldogságtól ép e csendben
Gyógyúlnak a — régi sebek.

Ne vegye rosneven, hogy becses lapját oly ritkán keresem fel igénytelen soraimmal. Fő oka ennek abban rejlik, hogy mindig csak oly dolgok felől szeretek írni, melyek városunknak szellemi munkássága s előhaladása felől tesznek bizonyosságot, s ily dolgok felől ezúttal bőven írhatok. Városunk szellemi kifejlődését eléggé igazolják a csak nemrég alakult s meg alakulás küszöbén levő egyletek. A már teljesen megalakultak közül dicséretesen emlékezhetünk a kertészeti egyletre, mely pár év alatt oly elevenséget, tevékenységet fejt ki, hogy bámulatra ragad mindenki, s nincs benne kétség, hogy pár év alatt ily nemű egyletek között a legelső helyek egyikét vívandja ki. Embertudás s jótékonyági célzatú társulatunk közül figyelmet érdemlők a polgári temetkezési társulatok, melyek száma, már 14-re rugott, azonkívül alakult itt kiházasítói egylet is, hajdon leányok közt. Minden férjhez menő leány kap az egylet pénztárából férjhez menetelekor 80 ftot s netalán halála esetében, ugyanannyit. Van „emlékkert” — társulatunk is, melynek feladata a nagytemplom és főiskolaközi térséget vasrészszózzal elkerített kies paradicsomná varázsolni, s elhunyt jelesjeink emlékszóbraival fölékesíteni.

Állandó színházunk is épül lassankint, falai főlemelvék, tetőzet alatt van, külsejét belsejét szorgalmasan vakolják is, s annyit remélhetni, hogy ily folytonos munkálkodás mellett talán ujévve megnyithatjuk. Rendszer színháza egyidőre zárva lesz, miután társulata Pozsonyba utazott, a nyári időny alatt az ottani közönség mulattatására. Elutazásuk előtt két ízben adták az oly hírhedt „Dunanan apó és fia utazása” című operettet is. Első ízben számos látogatót csalt e mű a színházba, különösen nőközönséget; de a második ízben egyetlen debreceni nő (dicséretre legyen mondva városunk szépnemének) sem jelent meg, férfiak közül és kevesen adták rá fejüket a másodszori megsemlélésre, — s így a „Dunanan apó” a debreceni deszkákon megbukottnak tekinthető. Szentgyörgynapi vásárunk nagyon néptelen, csöndes volt, mert a pénzügyi helyzet vidékünk is nagyon érz. A folyton tartó száraz szeles napok pedig nem nagy reményt nyújtanak a mező gazdáknak a jó termésre, ha az idő mostanában esőre nem változik. Mint hírlík vidékünkön ismét egy új lap van keletkezésben „Na tragulya” cím alatt; úgy halljuk szerkesztője, a debreceniek előtt hű emlékeztetben élő Prépóst István ur leendő, ki egyszemind egy nyomdának is tulajdonosává vált. Nem jósolnak sok szerencsét vállalatához; azonban az idő mindent megmutat. Ugy látszik, hogy a lapszerkesztési láz még mindig dühöng s annyira terjedőben van, hogy attól kell félnünk, mikép a szomszéd Acsád faluban is felüteni sátorát valamely vándor lapszerkesztő. No de haladunk, mivelődünk! s ez mindenkor örövendetes körülmény! Fényképezési termekkel is rendelkezhetünk, szám ezerint kettővel, melynek egyike a Müller, — másika a Szentkúti féle. Utóbbinak mostan nagyszerű új fényképezési terme nyílik meg pünkösztör. A benne működő segédek egyenesen Párisból érkeznek... De nem írok többé, mert félek, hosszadalmasságou untatóvá válik.* A viszont találkozásig!

Diri Duri.

Pest, apr. 30. 1865.

Tisztelt Szerkesztő úr!

(Automimika. Húgó Károly, Couqui Elandina k. a. Kövér Lajos opera. A városliget.)

Chronológiai rendben akarván menni, kezdjük az automimikánál. Első kérdés azonban: mi legyen az az automimika? Hát automimikának nevezzük azt a furesa új találmányt, midőn egy egész darabot úgy színész játszik el, olyan formán mint mikor az egész bandát csak egy flótás helyettesíti. A színész kijön, megáll s mint házi úr haragja menyköveit szórja szolgájára, ki természetesen ő maga. A szolga összerenzen, reszkető hangon kéri urát bocsásson meg neki. Az nem bocsát meg, rátoppant, mire az még inkább megijed; az úr olyan hangon, hogy a szolgát menten összepáholná, ha magát nem sajnálná. Így azonban a szolga szerencsésen megmenekül. Most változik a jelenet, Mogorva hitelező lép be, ki természetesen ismét maga a színész. A hitelező hangosan kérdi miért nem küldte el már a szolgától a pénzt, ő nem kölcsönözhet oly sok időre. Most tudjuk hát mért akarta a szolgát megverni, miért esett a házi úrnak oly zokon a szolga hirhozatala. A hitelező tovább megy: nem adta ennyi időre a pénzt, neki ma van rá szüksége. A házi úr azt feleli: „hogy neki a bőré is lehúzhatja pár krajcárért.” Erre a hitelező dühbe jön s azt mondja: ilyen nyomorult ember, ily szemtelen ember nem érdemes másra, mint egy poifra” s rögtön is érdemesíti arra. Megharakszik a házi úr, kesztyűt dob. Mindjárt tudtam hogy párbaj lesz a vége. A házi úr meg verekszik a hitelezővel. Természetesen csak egy pisztolyal történi a bajvívás. A házi úr megsebesül, a hitelező elillan. A

* A jó szakács nagy öblű tál helyett két kisebbbe tálal. Szerk.

sebesültet ápolni jó neje. Ki ismét ő maga. Hogy vagy édes férjem? Fáj e sebed kedves férjem? szól a nő. „Irtóztos fájdalomim vannak” szól a férj. „Ezer jó füvet hoztam sebedre kedves férjem” S rá teszi a sebre az ezer jó füvet. Most jönnek gyermekei. Kiket ismét maga személyesít. Síránkoznak apjokor, vigasztalja őket. meg lakol de mi haszna, hisz a hitelező is maga a házi úr? A seb meg gyógyul stb.

Hát ilyen az automimika. Ennek mestere, ugyszólván megteremtője Húgó Károly, kit jelesdrá máirel nem csak hona, de a külföld ismert. A „velencei kalmárban” „Hamletben,” Lear Királyban lépett itt föl az, Európa termében s mindannyiszor tapssal fogadtattott. Később a német színházban is föllépett.

Színházról levén a szó, megemlítem Couquit mint nem mindennapi jelenséget. Kuki k. a. a bécsi színház első táncosnője, 6 előadással szerencsétlété a közönséget. Játéka mindenkit meglepett. Ő nem csak lábbal és kézzel da arccal fejezi ki indulatait. Arcjátékában fokszik a fősuly; annyira kifejti érzelmeit, hogy bár egy szót sem szól, mindenki megérti az erősebb vagy gyengébb szenvedélyt, lemondását, feláldozását, bűját, örömet. Együtt érez vele mindenki.

Épen midőn itt legszebb fényében ragyog a ballet csillaga, akkor hűny le a dráma egy gyönyörű csillaga: Kövér Lajos halálát értem. Így hullnak el apránként jobbaink, Sárosy, Lisznyi, Kövér — egy év alatt j

A nemzeti színház igazgatósága úgy van most az énekesekkel s énekesnőkkel, mint mikor az ember ruhátába megy be, az egyes darabok közt válogat és egy sem tetszik neki. Tenoristája még sem akadt. Primadonnája még sincsen. Pedig hányat próbált már. A dráma sokkal erősebb lábón áll. Öregbebb színészeink is még mindig ifjú tüzzel és kedvvel játszanak. Benedeket és Sántát is szerződtették. Ugyanaz a Benedek és ugyanazon Sánta ez a kit Szatmáron láttunk.

A közönség csak eljáromat színházba, de még többet a városligetbe. Különösen vasárnapok és ünnepek délutánján zsúfolva van e kis erdő. Szatmárnak dicséretre legyen mondva, az ő utcán nincsen olyan porfelleg, mint a királyutcán, mely e ligetbe vezet.

Oly szépen fakadnak a fák a szabadban, oly szépen zöldellnek a mezők, hogy nem esuda, ha a közönség az ujló természethez megyen reményleni, tanulni

r. l.

HELYBELI HIREK.

⊙ A Tur partján Csekében az emelkedett gondolkozású honleány Kende Lajosné az idén is máj. 18-ikán megkoszorúztatá a nagy Kölcsey hamvai fölé emelt szobrot. Nem annyira népes mint fényes és lelkes közönség gyűlt össze a közel megyékből. Azünnepély — ha bár a tagosításért az élőkre haragvó nép kegyeletét — a harangzengést és dalárda közreműködését megvonta a dicső halottól — mégismegható volt. A menet Kende Lajos udvaráról 5 órakor indult meg. Megnyitó beszédet és imát milotai lelkész Szilágyi József, emlékbeszédet — Kölcsey megyei és országgyűlési életéről — Zombori Gedő tartott, közben zengetes hangon Kende Csilla urhölgy szavalta el Arany egyik legzebb költeményét. Óhajandó lett volna, hogy az emlékbeszédet szégyenítőül meg hallgatta volna a nép, melylyel az a Kölcsey annyi jót tett, kinek országgyűlési életéhez az unión kívül az örökváltság volt forrva, s kinek minden gondolatja a nemzet nagysága volt. Az ünnepelet díszes lakoma s felköszöntések zárták be, melyek után a bereg-szászi zenekar talpalá húzta a friss tobort.

⊙ A m. Helytartó tanács elvileg elfogadta a helybeli dalárda megalakulását, csak az alapszabályokon lát szükségesnek némi módosítást.

⊙ Gyümölcstünk az idén kevés, vagy semmi sem lesz. A hernyók eddig hallatlan tömege el pusztította; vetéseinkben pedig valami poloska nagyságú petyes és lisztes hátú féreg emészt. E féreg a természet buvárok előtt egészen ismeretlen; kísérlet után mondhatjuk, hogy a víz, eső megöli.

⊙ A Szatmár hegyi kútak ásatása megkezdetett; — leástak 15 1/2 ölre s már vízfakadott, még 2 ölet kell ásni a tiszta forrásig. A hegyi 4 kút mintegy 3500 frba s a fapiaci és szerzet előtti két artioisi kút pedig mintegy 200 o. ftba fog kerülni.

⊙ A m. Helytaró tanácsmegadta a 200,000 frt törlesztő kölcsönnek — 7% kamattal 30

esztendőre való felvételét. A pénz megkapására is határozott lépések tétettek.

© A kiházasítási egyesület alakuló félben van. Az alakulásnál módosítható alapszabályok a következők:

1. Tagja lehet ezen egyesületnek minden nőtelen férfi, hajadon és özvegy.

2. Minden tag a névalírásakor köteles 5 o. é. forintot fizetni.

3. Ha az egyesületnek egy tagja megházasodik vagy férjhez megy, minden tag fizet 5 o. é. ftot.

4. Minden tag a ki négy hónapig az egyesülethez tartozik, ha megházasodik, vagy férjhez megy, 2000 o. é. forintot kap készpénzben.

5. A ki egy illetéket nem fizet, az egyesület jótéteményeihez többé igényt nem tart.

6. A tagok száma az 500-at nem haladhatja.

7. A házasságok alkalmával történendő befizetéseknél fennmaradandó 500 forintnyi szvegek a takarékpénztárba tétetnek tökéletes végett.

8. Minden tag ha megházasodik vagy férjhez megy az egyesületből kilép.

9. Az egyesület ügyeinek vezetésével, egy elnök és pénztárnok bizatik meg.

Ez egyesületnek virágzást óhajtunk, hogy jótékony behatása meglátszódjék.

Minden ívtartó, a f. év május hó 27-dik napján Szatmáron tartandó alakuló gyűlésre ívét beadni köteles, a hova az aláírt tagok is tisztelettel meghívotnak.

NYILTTÉR.

Nyílt köszönet a városi műkedvelőknek és nő egyesületnek.

Önmagunkban mindig biztosan van létvéte nemzeti nagyságunk alapja, meg buzgalmunk kiteremti, elő állítja azon eszközöket, mik fenntartják intézeteinket, nemzeti nagyságá létünk emeltyűit, melyekkel a mostoha környülmények között is haladunk, s meg lehet azon tudatunk, hogy a nagy jövő építéséhez mi is járultunk. E tudattal pihenhet babérain a «városi műkedvelő társulat», mely megyénk egyik legfontosabb intézetének a prot. felsőbb osztályú nőnevelde alaptökéjének nagyobbitására oly készséggel játszott, s a nő egyesület mely érdekei mellé ez intézetet is felvette. A szép tett emléke neveket szívünkbe forrasztá, s az át vett

200 ft. 15 kr. „városi nőegyleti tőke” névalatt kamatoztatjuk a jelen és jövő nemzedéknek, melyek nevében mond köszönetet.

Szatmáron maj 21-ikén 1865.

GYENE KÁROLY,
főgondnok, intézeti elnök.

ÜZLET.

Szatmár, april 29-én tartott heti vásárra behozott terményárak következők: Tisztabuza 7 ft. 60 kr. 8 ft. 40 kr. Kétszeres 6 ft. 40 kr. 7 ft. Rozs 4 ft. 40 kr. Árpa 4 ft. 20 kr. Zab 3 ft. 80 kr. 4 ft. Tengeri Kása 11—10 ft. 20. Főzelékek 7 ft. 20 kr. 6 ft. 30 kr. Krumpli 2 ft. 40—20 kr. Asszuszilva 8—9 ft.

SZÍNHÁZ.

Hétfőn maj 25-ikén Kocsionovszki jól rendezett színtársulata mutatta be magát Dobsa szép műve „Hunyady László”-nak jól sikerült előadásával. A társulat a vidéki színészet tehetségeiből alakult; a tagok egyrésze ismeretes, más része szép tehetségeket tüntet fel. Meg jövő számunkban egyesekekről is bővebben szólnánk, az egész társulatot őszintén ajánljuk közönségünk pártolásába azon 10 előadásra, melyre az áldozatkész igazgató leszállított áron bérletet nyitni szándékozik. Ismerjük a nehéz viszonyokat; de tudjuk hogy páratlan lelkeségű közönségünk, soha sem oly szegény hogy áldozni ne tudna azokért kik a szépősi erekljét a nyelvet zengetik a kárpótok között. E társulatnál jobb városunkban nem volt páróvota.

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

A mikolai reformált egyház a lakházat árlejtés útján szándékolván felépíteni, s az építést tömegestül, kőműves, ács, asztalos, lakatos munkákkal együtt akarnám a vállalkozóknak átadni, minden vállalkozni akaró szakértők f. évi Junius hó 14-ikére délutáni 2 órára az árlejtési össze jövetelre meg hívatnak. Az árlejtők részéről 100 o. ft. bánat pénz kívántatik.

A lakház alapjában téglából, azon felül vályogból építendő, a már kész rajzot meg tekinthetni addig is Mikulában t. főgondnok Kölesey Antal urnál.

Az egyház csak téglát és vályogot szolgáltat az építéshez, és ha használható épületi fát találhatni a mikolai t. birtokosági erdőn — ezeket is adhat. Mikola május 25 1863.

SZILÁGYI JÓSEF, lelkész.

Alantírott tisztelettel tudatja a n. é. t. c. közözséggel, hogy az

Első magyar általános

BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁGNÁL

eszközöl biztosításokat tűz és jég ellen, úgy szintén az ember életére is.

A biztosítás ez utóbbi ágára vonatkozó felvilágosításokat, a szíves jelentkezőknek készséggel ad.

1—3

JURÁCSKÓ DÁNIEL.

Hirdetmény.

Balog József, s Bakos Juliánna közösbirtokához tartozó 9458 és 9466, hosszú birtokok, felerészének úgy a 10903, hosza kaszállónak közárveréseni eladatása, elrendeltetvén — ezekre nézve, újabb árverési határidőkül f. é. május hó 28-ka és 29-ik szükség esetében f. évi junius 26-ka és 27-ik napjai tűzetnek ki az árverési közelebbi feltételek a városi tkönyvi irodákban meg tekinthetők.

Szatmárváros tszéke mint tkönyvi hatóság 1863. april 4. artott üléséből 3—3

Árverési Hirdetmény.

Herceglure szatmári lakos s felperes részére, Mező Sándor tiszta kőrödi lakostól a megítelt 220 ft. 50 kr. s járuléka erejéig lefoglalt s 400 o. é. fra becsült s a tiszakóródi 72 sz. telek jegyzőkönyvbe felvett öszves birtoknak árverés útján eladására olyó 1863 évi junius 9 és esetleg julius 9-ik napjának reggeli 10 órája a helyszínére kitűzetnek oly jormán hogy akkor ha a becsérték az első árverésen meg nem ígértetnék, a másodikon a birtok a becsértéken alól is el fog adatni, az árverési feltételek Ács Antal szolgabíró urnak mint végrehajtónál megtekinthetők.

Kelt Nagy Károlyban a megyei törvényszék mint t. könyvi hatóságnak 1863 évi april 23-án tartott üléséből.

2—3

Kurovsky Ferenc, tkönyvi kiadó.

Mai számunkhoz Vörösmarty Mihál minden munkaira előfizetési felhívás van mellékelve.

Nyomatott Kovács Mártonnál Szatmárt 1863.

136/1863

Árverési hirdetmény.

A szatmármegyei telek könyvi törvényszék közlirré tétetik, miszerint Almási László kérelmére a néhai Tamási Bertalan hagyatékához tartozó, s a Batizi 143 számú telekjegyzőkönyvben felvett 830 fra becsült birtoknak árverés útján eladatásáta 1863. évi Junius 15-ik és julius 16-ik napjának reggeli 10 órái a helyszínére határidőül kitűzetett oly formán, hogy ha a becsérték az első árverésen meg nem ígértetnék, a másodikon a birtok becsértéken alól is elfog adatni; az árverési feltételek Rajkovits Ferdinánd kiküldött végrehajtó fő szolgabó megtekinthetők irónál.

Kelt Nagy Károlyba a megyei törvényszék, mint telek könyvi hatóság 1863, aprilis 23-án tartott üléséből.

Telek könyvi kiadó helyett:

Lipnitzky József,
telek könyv vezető.

1—3

Hirdetmény.

Kaufman Márton és Leuchtman Mózes nagy károlyi lakosok részére Gerzon Ferencztől lefoglalt és 3000 fra becsült szálló közárverésen leendő eladására f. évi janius 12-ik és julius 17-ik napja határnapokul, tűzetnek azárverési feltételek Szatmár-Németi város tkönyvi hivatalánál a hivatalos órákban, meg tekinthetők.

Szatmárváros Törvényszéke mint tkönyvi hatóság 1863. aprilis 21 tartott üléséből. 3—3

ab. 508.

1865.

Árverési Hirdetmény.

Szatmár megye telekkönyvi törvényszéke részéről ezennel közlirré tétetik, miként Stern Jónás felperes kérelmére, s ennek 71 ft. 40 kr. s járuléka iránti megítelt követelése kielégítéséül Vida József alperes ellen — ez utóbbinak, és neje Szomodi Veronak nevére jegyzett s 500. fra becsült egy nagyobb, és egy kisebb, házzal ellátott, s a nagy károlyi 471 sz. tkönyvben felvett 234. sz. zsellértelek eladása tekintetéből elrendelt árverés határ idejéül f. 1863 évi junius 9-ik d. e. 9 órája oly formán tűzetett ki a helyszínére, hogy ha a nevezett ingatlanság ekkor a becsáron, vagy azon felül el nem adatnék, ez esetben a második árverés f. 1863 évi julius 9-én d. e. 9. óraker szinte a hely színén fog megtartatni, a mikor a birtok becsáron alól is el adatik. Bánat-pénz a becs ár 10% leend. Az árverési többi feltételek e törvényszék telek könyvi irodájában megtekinthetők.

Kelt Nagy Károlyban 1863. évi april 16-án tartott telek-könyvi törvényszéki ülésből.

3—3

Kovács Lajos,
törvényszéki helyettes elnök.

Buday Ignác urnak a n. zsadányi határbalévo 306 holdnyi kiterjedésű külső majorsági tag birtoka, a nevezett helységbelévo mintegy három holdnyi kiterjedésű belső udvar telkével együtt, ugy nem különben a fent nevezeti birtok után járuló kisebb költségi haszonvételekkel szóval minden névvel nevezendő földes úri jogokkal, szabadkézből örök áron el adandó lévén, az azt meg vásárolni szándékozők bővebb tudósítást nyerhetnek magától a tulajdonostól udvari helységébe lévő lakása helyén napankint, szerdanapokon pedig Szatmáron ugyancsak a tulajdonaknak templom uté 631-ik szám alatti Olá András nevű gubás mester házanál lévő szállásán. 2—2